

13. april 2010
/CUH

Økologisk Landsforenings høringssvar vedr. ”Frihed fra fattigdom –frihed til forandring. Udvikling 2.0. Strategi for dansk udviklingspolitik.

Det er med stor interesse, at Økologisk Landsforenings Ulandsudvalg har studeret forslaget til fremtidig strategi for dansk udviklingspolitik.

Økologisk Landsforening vurderer, at den indeholder mange positive elementer, og anerkender, at der reelt er tale om en udviklingsstrategi, som ikke kun er orienteret mod nødhjælp og bistand. Det tjener til strategiens fordel, at fattigdomsorienteringen fastholdes, ligesom FN's 2015-mål udgør den overordnede ramme for den danske strategi.

Strategiudkastet viser på mange områder stort mod i forhold til målsætning og dermed virkemidler i forhold til opfyldelse af strategiens delpunkter. Økologisk Landsforening vil opfordre til, at tilsvarende modighed vises i forhold til strategiens del vedr. styrkelse af landbrugsproduktionerne, således at økologisk landbrugsproduktion anerkendes som centralt virkemiddel og prioriteret indsatsområde.

Økologisk landbrug som udviklingsstrategi er et seriøst bud på samlet set at imødekomme de på side 4 angivne udviklingspolitiske prioriteter; Frihed, demokrati (og menneskerettigheder), Vækst og beskæftigelse, Ligestilling, Stabilitet og skrøbelighed, Miljø og klima.

Særligt stærkt står økologisk landbrug som strategisk værktøj i forhold til målene om fødevarer sikkerhed, øget sundhed, fattigdomsbekæmpelse, 'empowerment' især af kvinder, fastholdelse af arbejdspladser på landet, potentiale for højværdi-eksportproduktion, forbedret miljø og klima, som ønsket i strategien. I lyset af klimaproblematikken er det, som direkte angivet i strategien, afgørende vigtigt, at der anvendes metoder i udviklingspolitikken, som fremmer jordens frugtbarhed, giver robusthed i forhold til klimaforandringerne og generelt er skånsomt for miljøet.

Vi vil i det følgende koncentrere os om nogle områder, som er vigtige i forhold til jordens fremtidige bæredygtige fødevarerproduktion til nutidige og fremtidige generationer af mennesker og dyr.

For at opsummere resultaterne fra forskning og praksis i økologi i U-lande:

- **Anvendelsen af økologiske landbrugsmetoder giver højere udbytter**

Ifølge nyere forskning og praktiske erfaringer giver økologiske landbrugsmetoder en mere effektiv produktion med 2-3 gange højere udbytter end normalt i landdistrikterne i U-lande. Forskning i jordbrugssystemer i U-lande viser, at økologiske landbrugsmetoder er særdeles produktive, og mange forskningsresultater, beregninger og vurderinger anfører, at et alsidigt økologisk landbrug kan brødføde jordens stigende befolkning.

- **Økologiske sædskifter og dyrkningsmetoder modvirker klimaforandringer**

Økologiske sædskifter og dyrkningsmetoder bidrager med opbygning af kulstof i muldlaget og bidrager til større robusthed i dyrkningen. F.eks. med større evne til at tilbageholde vand. Det er ikke mindst vigtigt med forudsigelserne om, at klimaforandringerne inden for en 10-årig periode vil halvere de udbytniveauer, der kan opnås ved konventionel dyrkning i dag. Ydermere er mangfoldighed et hovedprincip i økologisk landbrug, hvilket vil øge forsyningssikkerheden. Mangfoldighed vil også gælde i forhold til opformering af nyttedyr mv.

- **Økologiske dyrkningsmetoder giver bønderne mere økonomisk frihed**

De økologiske dyrkningsmetoder gør landmændene uafhængige af importerede hjælpemidler som pesticider og kunstgødning og mindre afhængige af indkøb af energi. F.eks. ved at anvende bælplanterers kvælstoffiksering skabes selvforsyning med kvælstof og biomasse.

Som udviklingsområde kan peges på mulighederne for støtte til lokale og lavteknologiske biogasløsninger, så der kan opnås recirkulering af andre næringsstoffer i lokalområdet med bedre hygiejne og ikke-fossil energiforsyning som positiv konsekvens.

- **Økologiske dyrkningsmetoder foregår uden brug af pesticider**

Derfor undgås risikoen for skader på sundheden for både børn og voksne som følge af uforsigtig brug af pesticider, som er et hidtil stort problem i mange U-lande. Økologiske metoder uden brug af pesticider betyder også langt bedre muligheder for at fastholde kulturen med køkkenhaver, som skal brødføde familierne og sikre dem mod sult.

- **Uddannelse i økologiske dyrkningsmetoder er lig 'empowerment'**

Økologiske dyrkningsprincipper og fødevarekæder skaber i praksis gennem faglig uddannelse af landmænd i lokalområder både økonomisk og social bevidsthed og handlemuligheder (empowerment). Kvinderne er centrale aktører i dette, idet det er deres arbejdskraft og deres dygtighed, som ikke kun giver familien mad men også giver mulighed for salg af produkter. Læring omkring forhandling og salgsmetoder er forudsætninger for økonomisk stabilitet i familierne, men det klæder samtidig landbrugerne på til at indgå i de demokratiske processer, som er afgørende for at kunne opbygge politiske og demokratiske strukturer i landene.

- **Økologisk landbrug er gevinst for hele lokalområdet**

Økologiske fødevarekæder har i praksis vist et markant økonomisk løft til lokalområder, hvor landmænd og producentsammenslutninger qua øget salg af produkter, giver landmændene indtægter, som giver mulighed for at deres børn kan få skoleuddannelse, og penge som de kan købe varer og ydelser for. Dermed er de med til at understøtte andre små-virksomheder.

- **Økologisk landbrug er gevinst for hele landet**

Økologiske fødevarekæder har i praksis vist et markant økonomisk løft til lokalområder, hvor landmænd og producentsammenslutninger indgår som leverandører af råvarer til højværdimarkeder i Vesten. En prioritering af den private sektor i forhold til landbrugs- og fødevareproduktionen er en prioritering af forarbejdningsleddet.

Eksport af økologiske varer har vist sig at være en væsentlig og succesfuld indtægtskilde for tusindvis af afrikanske og asiatiske småbønder. Landmænd i U-lande kan derfor opnå en god indtjening ved at producere økologiske landbrugsvarer. f.eks. frugt, kaffe, ris eller vanilje. Samtidig kan der opnås andre fordele som øget landbrugsuddannelse, viden og samarbejde i lokale samfund. Den økologiske produktion bygger på diversificerede økologiske systemer. Derfor stimulerer den til varieret produktion, det betyder ikke kun produktion af én afgrøde til eksport men både eksportafgrøder og dertil mad til familiens forbrug, samtidig med at der opnås en forbedret kvalitet og frugtbarhed af jorden.

Det er derfor yderst relevant, at Danmark med strategien vil arbejde for en ophævelse af EU's handelsbarrierer. Det kan muliggøre afsætning af forarbejdede varer til EU og er en absolut forudsætning for, at den internationale og globaliserede handel kan ske på et ligeværdigt grundlag og ikke som nu på EU's præmisser.

- **Bæredygtighed skal omfatte muligheden for at brødføde jordens fremtidige generationer**

Den nuværende globale ulighed og sult skyldes i højere grad en skæv fordeling af rettigheder, mad, goder og social sikkerhed end en egentlig mangel på mad. Vores klode bebos f.eks. af en milliard sultende mennesker og en milliard mennesker, som kæmper med fedme- og livsstilsrelaterede sygdomme. Vi transporterer og destruerer samtidig mad i meget store mængder jorden over. De sidste års alvorlige fødevarekriser handler derfor i høj grad om en skæv fordeling af mad, både lokalt, regionalt og globalt.

Vi har gennem de sidste årtier udryddet tusindvis af sorter og varianter af stort set alle typer fødevarer. I stedet er de erstattet med industrielt fremstillede varianter – f.eks. genmodificerede sorter, som ofte har vist sig ikke at være tilpasset lokale forhold. I mange tilfælde har de heller ikke været nær så produktive, som de hævdedes at være ud fra resultaterne i forsøgssopstillingerne.

Indien er et af de lande, hvor de alvorlige konsekvenser af den i 60'erne påbegyndte grønne revolution med kemiske sprøjtemidler og kunstgødning nu ses i form af en meget alvorlig degradering af jordens frugtbarhed og dertil et øget skel mellem rig og fattig. Den grønne revolution kom først og fremmest de industrialiserede bønder til gode og gjorde millioner af småbønder i Indien forgældede og forarmede. Vesten har i de udviklede lande direkte og indirekte bidraget til denne udvikling, og vi bør lære af dens katastrofale og veldokumenterede konsekvenser.

I lyset af de nuværende klimaforandringer og forskellige forsøg på at imødegå dem bør begrebet bæredygtighed utvetydigt omfatte de langsigtede og miljømæssige aspekter i en fremtidig udviklingsstrategi. Udviklingsstrategien må ikke kunne bane vejen for tiltag, som ikke afhjælper den nuværende skæve fordeling af mad og rettigheder, eller rummer en stor risiko for at fratage de fremtidige generationer muligheden for at brødføde sig selv.

Den gennem de seneste årtier oplevede udvikling; hvor bønder er frataget jordrettigheder, hvor jorden er blevet degraderet, så den mangler næringsstoffer, humuslag og vandfastholdelsesmuligheder, hvor ufordelagtige handelsvilkår er skabt på Vestens præmisser, og der tilmed er udryddet størstedelen af de planter og dyr, som fandtes i deres nærmiljø for blot få årtier siden – den udvikling skal vendes. Udbredelse af økologiske produktionsmetoder er et vigtigt værktøj til at skabe den positive forandring.

Samlet indsats på nationalt og internationalt plan både i udviklingslande og i egne lande

Økologisk Landsforening er enig i, at der bør samarbejdes internationalt om den globale udvikling. Vi hilser det derfor velkomment, at udviklingsstrategien fremhæver det internationale samarbejde for udvikling. Dertil kommer, at nogle af de nævnte indsatsområder som f.eks. at begrænse skovrydning i højere grad skal rette sig imod en forhandling med europæiske og nordamerikanske aktører, som i ligeså høj grad står for afskovningen. Det er ikke et problem, som kan løses af udviklingslandenes egne nationale regeringer, landmænd eller andre aktører.

Det videre arbejde

Udkastet til udviklingsstrategien er naturligvis meget overordnet. Det helt afgørende bliver, hvordan den konkret udmøntes i praksis. Vi opfordrer til, at der i konkretiseringsprocessen fra strategi til egentlig handling søges samarbejde og dialog med udviklingsorganisationer, forskere og aktører indenfor den danske og internationale udviklingssektor, som har indsigt i globale problemstillinger, herunder klimaforandringer, fødevareproduktion, fødevaredistribution og miljø. I den anledning stiller vi os gerne til rådighed for nærmere drøftelser af potentialet i tiltag indenfor økologisk produktion, forarbejdning, handel og uddannelse mv.

Venlig hilsen

Bjarne Larsen
Formand for Økologisk Landsforenings U-landsudvalg